

АВТОРСКА СПРАВКА

за приносните моменти на

публикациите

на гл. ас. д-р Андриан Владимиров Александров,

представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”

по научна специалност 2.4. „Религия и теология”, обявен от

СУ „Св. Климент Охридски” в ДВ, бр. 24/16.03.2018 г.

(Представените публикации са за периода 2007–2018 година, след получаване на научното звание „гл. асистент” през 2007 година, и не са включени в списъка за придобиване на научната степен доктор през 2013 година.)

**I. МОНОГРАФИИ, СБОРНИЦИ, ХРИСТОМАТИИ, УЧЕБНИ ПОМАГАЛА, НАУЧНИ СТАТИИ,
НАУЧНИ ДОКЛАДИ**

Монографии:

- 1. Проповед. Проповедник. Слушатели. Издателство ФРР. 2018, 300 страници,
ISBN 987-619-91095-0-2**

Книгата е опит да се представят във възможно най-голяма пълнота трите страни на омилетичната комуникация – проповедта, проповедника и слушателите. Установени са и са изведени пресечни точки между омилетиката и риториката, като се отделя внимание на теоретичните омилетични знания и практическите ораторски умения, които водят до успех на проповедника при говорене пред различни видове аудитории. В текста са включени и методически насоки за изготвяне и произнасяне на проповеди. Всяка глава е разделена на две точки с оглед на двата аспекта, които се откриват във всяка омилетична ситуация – богословска (свръхестествена или благодатна) и риторична (естествена или човешка).

В първа глава се разглежда проповедта като Божие слово и ораторска реч. Тук се предлага и се обосновава нов теоретичен подход към проповедта, представен като омилетичен комуникационен модел, което е принос в развитието на омилетичната теория. След това в риторичен план (като ораторска реч) проповедта се разглежда като проекция на три от елементите на античния риторичен канон: *inventio*, *dispositio* и

eloctio, докато последите два елемента memoria и actio се свързват с проповедника като оратор и са включени във втора глава. В трета глава се поставя фокус върху слушателите на проповедта и се разширява класическата представа за тях само като директна аудитория.

Основният акцент в книгата е поставен върху баланса между теоретични знания, практически съвети и формиране и развиване на умения за омилетична комуникация. Въведени са основни понятия, свързани с проповедта; дадени са дефиниции и аргументирано са изведени специфичните особености на проповедта, проповедника и слушателите. Книгата е резултат на осмисляне на преподавателската практика на автора и представлява синтез на неговия опит и научни търсения в областта на омилетичната наука и проповедническата практика на Църквата.

Приносът се изразява и в това, че проповедниците могат да използват синтезирано представеното омилетично и риторично знание, тъй като то е селектирано и подредено по начин, който да улеснява практически всички, които произнасят или се учат да произнасят проповеди. Омилетичните знания не са дадени като застинали във времето: книгата има практико-приложен характер. В монографията се дава информация за това как да се подготвят и произнасят проповеди, как се предвиждат реакциите на публиката, как се преодолява резистентността на убеждаване и всичко това в нови, различни и променящи се условия на благовестие.

2. Възрожденски проповеди в архива на Рилския манастир, в съавторство с Иван Денев. УИ „Св. Климент Охридски”. С., 2007, 403 страници, ISBN 978-954-07-2595-6.

Авторите са членове на екипа по научен проект „Възрожденски проповеди в архива на Рилския манастир” от 2004-2005 г., с ръководител проф. Иван Денев.

Книгата включва 102 проповеди от Манастирския архив, разчетени и систематизирани от съставителите. Някои от тези проповеди са надписани с имената на техните автори, докато други са анонимни. Сред идентифицираните автори са х. проигумен Исаия, х. Агапий Рилец, архим. Арсений, Йоникий Рилски. Проповедите в книгата са подредени така, както са дадени в описа на Архива. Те дават представа за църковното проповедничество в България през втората половина на 19. век, но също така и за говоримия език и особеностите на епохата. Интерес представлява също и проекцията на омилетичната теория в проповедническата практика от този период. По обективни причини най-много изводи са направени относно втория и третия елементи на

риторичния канон – dispositio и elocutio.

Приносите в тази публикация са на две равнища. Първият е на ниво съхраняване на омилетичното наследство в България и се проектира в обнародването и систематизираното представяне на възрожденските проповеди от Архива на Рилския манастир. Вторият е на теоретично и методическо равнище и той се изразява в омилетичния анализ на тези проповеди, направен от авторите в уводната студия.

Научни доклади:

- 1. Post-Constantine Preaching: the Three Holy Hierarchs. – In: *The Christian Paradigm of a United Europe. The Historical and Religious Dimension of the Reign of Saint Constantine the Great and his Present Reception. International Scientific Symposium. Craiova, 2014, pp. 85-104. ISBN 978-973-1794-92-1 и 978-954-92940-4-0***

Докладът представлява опит да се представят особеностите християнската проповед след Медиоланския едикт от 313 г. в лицето на тримата велики проповедници от 4. и началото на 5. в., – св. Василий Велики, св. Григорий Богослов и св. Йоан Златоуст.

След като е направен кратък исторически обзор за живота на тримата, се разглежда мястото на риториката в античната култура. По-нататък в текста на доклада фокусът е поставен върху отношението на св. Трима Светители към античната риторика. Въведени са основни понятия като *rhetorica civilis* (*profana, humana*) и *rhetorica christiana* (*ekklestiastika, sacra*). Поставен е акцент върху континуитета между двете, като езическата риторика е видяна в едно ново поле за реализация, продължило повече от 1500 години, а именно в областта на проповедническата дейност на Църквата.

Изводите са в посока на това, че днешната действителност в много отношения наподобява времето на следконстантиновата епоха, което тогава води до бурен разцвет на проповедта, известен като „златен век” и че от нас, днешните проповедници на Божието слово, доколкото работим в сходна духовно-религиозна среда, зависи дали и доколко ще съумеем да постигнем успех в проповедта, подобно на нашите велики предшественици.

- 2. Мисионерство, катехизация и масмедии. – В: „*Осми Светониколаевски православни образователни четения*”, Бургас, 2010. ISBN 978-954-731-407-8.**

В доклада се разглеждат отношенията между проповедническата (мисионерска и катехизична) дейност на Църквата и средствата за масова комуникация. Изтъкнати са

основните различия между медийната новина (вест) и Евангелското благовестие, като е направена ясна сегментация между светските и църковните средства за масова комуникация. Това разделение е направено в контекста на делението вътрешен и външен ПР, като на тази база се въвежда, разграничава и обосновава терминологичното и понятийно разграничение между вътрешна и външна църковна мисия.

Изводите са направени във връзка с т. нар. „информационна мисия”, т.е. православно свидетелство чрез всички достъпни средства за масова комуникация, организиране на енорийски библиотеки и издаване на мисионерска литература.

Накрая се достига до заключението, че в мисионерската и катехизичната дейност на Църквата съвременните информационни технологии трябва да се използват внимателно и умерено, като се внимава в това евангелската проповед да не се превърне в реклама и да започне да носи „духа на времето”, вместо „дух на съвременност”.

II. ПРЕПОДАВАТЕЛСКА, НАУЧНА И НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

През изминалите години води лекционни курсове и упражнения в следните курсове на студенти бакалаври и в двете специалности на факултета: „Омилетика”, „Проповедта в трите монотеистични религии”, „Методика на обучението по теология”, „Християнска педагогика”, „Религия и мултикултурализъм”. Преподава следните курсове в магистърски програми: в магистърска програма „Вяра и живот”: „Православно благовестие и медии”; в магистърска програма: „Религия и образование”: „Доцимология” и „Методика на религиозното възпитание в детската градина”.

Кандидатът въвежда и използва активно съвременни форми на преподаване и работа със студентите, сред които мултимедийни презентации, записване с диктофон и видеокамера, като прилага интерактивни методи в обучението. Години наред поддържа информационен сайт <http://www.bg-bogoslovi.com>, профилиран в областта на православно богословие и включващ материали и информация, свързани с обучението на студентите.

Бил е ръководител е на 2 международни научни проекта и член на екипа в 2 проекта по НИС към Богословския факултет на Софийския университет. Участвал е общо в 8 проекта, от които 4 научни.

III. РЕДАКТОРСКА ДЕЙНОСТ И ЧЛЕНСТВО В НАУЧНИ КОЛЕКТИВИ, КОМИТЕТИ И

АСОЦИАЦИИ

1. Редакторска и издателска дейност

Главен редактор на: www.bg-bogoslovi.com (2015-2017)

През периода 2013–2018 година кандидатът е научен ръководител на един магистрант. Съставител и издател е на 4, а редактор – на 1 книга.

Научен редактор, съставител и издател на:

- *Methods of Teaching in Religious Education: Learning by Heart or by Experience?*, Sofia: Regional Development Foundation, 2015.

- *Социално-милосърдна дейност на Църквата*. С. 2014.

- *Social and Charity Work of the Church*. Sofia: Regional Development Foundation, 2014.

- *Activitatea sociala si filantropica a Bisericii*. Ghid strategic. Sofia, 2014.

Редактор на:

Иван Денев. *Оперативни действия на комунистическата власт срещу служителите на БПЦ (1944-1989)*. С. 2015.

2. Членство на редакционни колегии

Член е на редакционната колегия на сп. „Mitropolia Olteniei”, научно-богословско списание, официално издание на митрополията и Богословския факултет на Университета в гр. Крайова – Румъния (от 2018). Списанието е категоризирано (CNCS, категория В). <http://nou.revista-mitropoliaolteniei.ro/>

Член на редакционната колегия на сп. „Forum Theologicum Sardicense”, научно-богословско списание, официално издание на Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски” (от 2015). <http://bogoslovskamissal.wixsite.com/sofia-university>

Член на редакционната колегия на сборник с доклади от научна конференция: „Развитие на практическото и нравствено богословие в България. Традиции, проблеми, перспективи”. С. 2011.

3. Членство на организационни и научни колективи

Член е на организационни и научни колективи на 2 международни научни конференции извън страната и 2 у нас.

- *Education and Spirituality*. International Conference (4th edition), Craiova, Romania, 16-17 June 2018.

- *Education and Spirituality*. International Conference (3th edition), Craiova,

Romania, 11-12 June 2016.

- Methods of Teaching in Religious Education: Learning by Heart or by Experience?, International Conference, Sofia, 17-21 June 2014.
- Религиозното обучение в контекста на общоевропейския дом: Международен религиозно-педагогически симпозиум. София, 6-10 октомври 2004.

4. Членство на научни организации, фондации и сдружения:

Член е на Steering Committee на International Orthodox Theological Association (Orthodox Education Group) от 2016 г. <https://iota-web.org/orthodox-education-group/>

Член е на Изпълнителния борд на Orthodox Christian Religious Education Association (OCREA) от 2014 г. <http://eusorhet.eu/>

Член на СУБ от 2006 г.

IV. АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ В СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

През периода 2012–2018 година осъществява административна дейност в Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски”:

- Член е на Комисия по проектите от 2012 г.;
- Член е на Комисия по качеството от 2014 г.;
- Член е на Факултетния съвет от 2016 г.